

Národní park Jeseníky (NPJ) - národní park pro přírodu i pro lidi (základní informace k záměru národního parku)

1. Jak je NP Jeseníky navržen?

- **Projednávaný návrh NPJ zlepšit praktickou ochranu a péči o jedinečnou přírodu Hrubého Jeseníku, zohlední současné využívání území a podpoří ekonomický rozvoj regionu.**
- **NPJ je navržen mimo zastavěná území obcí, na neobydleném území. Jeho rozloha by měla činit pouze 20 - 25 % plochy dnešní CHKO Jeseníky, tzn. do 180 km².** Bude zahrnovat oblast s kvalitní přírodou, zejména v **centrální části Hrubého Jeseníku**, od rašeliniště Skřítek přes hlavní hřebeny a masivy až po Obří skály na jesenické straně.
- **Rozvoj obcí a život lidí bude probíhat podle stejných pravidel jako doposud.** NP Jeseníky nebude mít ochranné pásmo, protože okolo NP bude současná CHKO. Podmínky pro územní, stavební a další řízení zůstanou stejné jako v CHKO.
- **Současná síť značených turistických tras, cyklotras a zimních běžeckých tras zůstane v NP zachována. Bude umožněn provoz lyžařského areálu Ovčárna za stejných podmínek jako v současnosti.** Existující horské chaty a hotely mohou být i nadále provozovány.
- **Sběr borůvek, hub a volný pohyb v přírodě bude možný v podobném rozsahu jako dnes.** Ve 2. a 3. zóně NP, které tvoří cca 65 % plochy navrženého NPJ, jsou tyto činnosti povoleny. Na zbývající menšinové ploše NPJ je navržena 1. zóna s nejpřísnější ochranou přírody, kde je pohyb návštěvníků možný jen po značených turistických trasách. Tato přísná pravidla ovšem platí na většině území navržené 1. zóny již dnes (v národních přírodních rezervacích).
- **Likvidace kamzíka horského se nechystá, může zde žít i po vyhlášení NPJ.** Zákon o ochraně přírody umožňuje existenci nepůvodních druhů na území NP, zakazuje pouze jejich záměrné rozšiřování. Ochranné podmínky jsou navíc zcela stejné v NP i v CHKO (viz § 16 a § 26 zákona o ochraně přírody). Bude ovšem nutné udržovat počet kamzíků na únosné míře a omezit škody ve vzácných lokalitách (Velký a Malý kotel, Sněžná kotlina).

2. Proč NP Jeseníky?

- **Příroda Hrubého Jeseníku je jedinečná, evropsky významná a potřebuje odpovídající a kvalitní ochranu a péči.** Jsou zde mimořádně zachovalé a rozsáhlé vysokohorské lesy, evropsky unikátní arкто-alpínská tundra, rašeliniště apod. Žije zde řada vzácných druhů rostlin a živočichů, včetně takových, které se jinde v ČR a ani ve světě nevyskytují.
- **Současný stav praktické ochrany přírody v Jeseníkách není uspokojivý, je zde několik vážných ekologických problémů.** NPJ zajistí lepší péči o přírodu, zejména umožní:
 - **zlepšení kvality a zdravotního stavu lesů díky přírodě blízkému lesnímu hospodaření** bez použití holosečí a s upřednostněním šetrné lesní techniky. Hlavním cílem je aktivní přeměna uměle vytvořených smrkových monokultur na lesy přirozené a zdravé, tzn. **lesy druhově a věkově pestré** (buk, jedle, javor, jeřáb),
 - **záchranu unikátního horského bezlesí**, kdy cílem není úplná likvidace uměle vysázené borovice kleče, ale její postupná redukce a tím zachování jedinečných ekosystémů horské tundry a ledovcových karů,
 - vytvořit podmínky pro **záchranu vymírajících druhů** (rys, tetřev, tetřívka, jalovec atd.),
 - vytvořit tým profesionální strážce přírody a realizovat aktivní pozitivní práci s veřejností.
- **Jak NP zajistí lepší péči o přírodu?** Podle zákona je totiž NP nejvyšší prioritou. Na rozdíl od CHKO, **národní parky mají na ochranu přírody podstatně více financí, lidí do terénu a také lepší legislativní možnosti.** Protože správa národního parku vykonává komplexní správu území NP (ochranu přírody, lesní hospodářství, myslivost apod.), **to umožňuje jednodušší a účinnější ochranu a péči o území podle dlouhodobě nastavených pravidel stanovených v zákoně o NP a v plánu péče o území NP.**

3. Národní park je příležitost pro obce, podnikatele a pro region Jeseníků:

- **Národní parky jsou mezinárodně uznávanou a prestižní značkou.** Zkušenosti z ČR i z EU ukazují, že významně přispívají k podpoře cestovního ruchu, k propagaci regionu a zájmu médií.
- **Národní parky patří mezi turisticky nejvyhledávanější lokality u nás:** NP Krkonoše ročně navštíví cca 6 mil. lidí, NP Šumavu přibližně 2 mil. lidí, České Švýcarsko cca 600 tis. lidí a zhruba 500 tis. návštěvníků přiláká nejmenší NP Podyjí.
- **Národní parky podporují kvalitu služeb v regionu,** např. budováním sítě speciálních informačních center o přírodě a atraktivních muzeí přírody, realizací stovek akcí pro veřejnost a pro školy, zlepšováním kvality turistických stezek nebo případně podporou lepší dopravní obslužnosti území. V regionech s NP se také zpravidla zvyšuje kvalita ubytování, stravování apod.
- **Národní parky přispívají k ekonomickému rozvoji regionu a zaměstnanosti.** Vzhledem ke svému významu mají NP k dispozici značné provozní prostředky a realizují množství investičních projektů, jsou úspěšné při získávání dotací. Např. NP Krkonoše měl v roce 2011 finanční výdaje více než 369 mil. Kč a malý NP České Švýcarsko přes 88 mil. Kč. Např. v letech 2008 – 2012 získaly tři NP v ČR dotace na 45 projektů z OPŽP (zlepšování stavu přírody a krajiny) a celkové náklady těchto projektů dosáhly 1,3 miliardy Kč. Pro srovnání, **Správa CHKO Jeseníky má rozpočet cca 13 mil. Kč ročně a dotace z výše uvedeného programu nezískala žádné.**

4. Jaká jsou rizika, popř. negativa vzniku NPJ?

- **Riziko opakování Šumavy, tzn. kůrovcové kalamity?:** v ČR jsou 4 NParky. Pouze na menší plochy NP Šumava došlo k problémům s kůrovcem v důsledku špatně nastavených pravidel. **V ostatních NParcích tyto problémy nejsou. NP Jeseníky je navržen jinak než NP Šumava a proto je riziko přemnožení kůrovce maximálně omezeno.** Tzv. bezzásahová území, kde člověk nezasahuje, jsou navržena na menší plochy NPJ a v lokalitách, kde kůrovec není problém (vysoké nadmořské výšky, listnaté a kvalitní lesy). Na většině území NPJ se bude zasahovat proti kůrovci a podél celé hranice NPJ je navrženo nárazníkové pásmo (aktivní opatření proti kůrovci).
- **Změna mysliveckého hospodaření:** na území NP bude i nadále myslivost vykonávána, toto hospodaření ovšem přejde pod správu NP. V NParcích je ale běžnou praxí to, že **místní myslivecká sdružení po dohodě s NP na myslivosti spolupracují.** Cílem myslivosti v NP je dosažení rovnováhy mezi zvěří a přírodou, aby se minimalizovaly škody zvěří při obnově lesa. Cílem je také zajištění přirozeného zastoupení pohlaví a věkového složení zvěře, kdy je např. omezen lov starších jelenů. Komerční lov je na území NP zakázán.

5. V jaké fázi je možný vznik NP Jeseníky?

- **Nejsme v etapě vyhlášení NP, ale ve fázi příprav,** tzn. diskusí a zpracování základních podkladů. V květnu 2011 přijel o NPJ diskutovat se zástupci regionu ministr životního prostředí Tomáš Chalupa a následně také skupina poslanců. Pan ministr zřídil pracovní skupinu k záměru NPJ tvořenou různými představiteli regionu. Došlo k několika zasedáním a k vytvoření dokumentu s podrobným návrhem NPJ (tzv. rámcový plán péče o NPJ).
- **Vznik NPJ podpořilo 15.500 lidí zejména z Jeseníků formou petice, dále představitelé Klubu českých turistů a 50 místních podnikatelů,** kteří podnikají v oblasti cestovního ruchu, provozují penziony, hotely, lázně, lyžařské areály nebo vlastní významné firmy.
- **Návrh NPJ vzniká ve vzájemné komunikaci a spolupráci zástupců regionu Jeseníků a ministerstva.** V případě vyhlášení NPJ budou dohodnutá pravidla **garantována zákonem o NPJ a dlouhodobým plánem péče o NPJ.** Navíc by vznikla **Rada národního parku** tvořená zástupci místních obcí, krajů, podnikatelů apod., která by se podílela na spolořozhodování o fungování NPJ. Proces vzniku i existence NPJ je tedy transparentní a veřejnou záležitostí.

+++++

Dokument vytvořila Společnost přátel Jeseníků zejména na základě podkladů z MŽP ČR a z národních parků.

Podrobné informace k tématu naleznete na: www.npjeseniky.info